

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2002 M. RUGSĖJO 10 D.
NUTARIMO NR. 1422 „DĖL ĮVAIKINIMO APSKAITOS LIETUVOS
RESPUBLIKOJE TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO**

Nr.
Vilnius

Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Pakeisti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugsėjo 10 d. nutarimą Nr. 1422 „Dėl įvaikinimo apskaitos Lietuvos Respublikoje tvarkos aprašo patvirtinimo“ ir jį išdėstyti nauja redakcija:

„LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL ASMENŲ, NORINČIŲ ĮVAIKINTI VAIKUS, IR GALIMŲ ĮVAIKINTI
VAIKŲ APSKAITOS LIETUVOS RESPUBLIKOJE TVARKOS APRAŠO
PATVIRTINIMO**

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.219 straipsniu, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Patvirtinti Asmenų, norinčių įvaikinti vaikus, ir galimų įvaikinti vaikų apskaitos Lietuvos Respublikoje tvarkos aprašą (pridedama).“

2. Iki šio nutarimo įsigaliojimo dienos į Norinčių įvaikinti Lietuvos Respublikos piliečių, nuolat gyvenančių užsienyje, sutuoktinių, kurių vienas yra Lietuvos Respublikos pilietis, o kitas – užsienietis, ir užsieniečių sąrašą įrašyti sutuoktiniai, kurių vienas yra Lietuvos Respublikos pilietis, o kitas – užsienio valstybės pilietis, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, šiam nutarimui įsigaliojus, įrašomi į Norinčių įvaikinti Lietuvos Respublikos piliečių, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, sąrašą pagal prašymo įvaikinti vaiką, gauto Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyboje prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, registracijos datą, nekeičiant šiems asmenims suteikto individualaus kodo.

Ministras Pirmininkas

Socialinės apsaugos ir darbo ministras

Lietuvos Respublikos
Socialinės apsaugos ir darbo ministerija

Linas Kukuraičius

Teisės skyriaus patarėja

Gintarė Bertauskienė

2018-09-27

Asmenų priėmimo ir
dokumentų valdymo skyriaus
stilistė

Angelė Rukšėnienė

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2002 m. rugsėjo 10 d. nutarimu Nr. 1422
(Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2018 m. d. nutarimo Nr.
redakcija)

ASMENŲ, NORINČIŲ ĮVAIKINTI VAIKUS, IR GALIMŲ ĮVAIKINTI VAIKŲ APSKAITOS LIETUVOS RESPUBLIKOJE TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Asmenų, norinčių įvaikinti vaikus, ir galimų įvaikinti vaikų apskaitos Lietuvos Respublikoje tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato asmenų, norinčių įvaikinti vaikus, ir galimų įvaikinti vaikų apskaitą Lietuvos Respublikoje: įrašymo į Galimų įvaikinti vaikų, Asmenų, norinčių įvaikinti vaikus, sąrašus ir išbraukimo iš jų pagrindus, sąlygas bei tvarką, taip pat nustato sąlygas, pagal kurias vaikas įrašomas į Vaikų, atitinkančių specialiuosius kriterijus, sąrašą, bei išbraukiamas iš jo.

2. Asmenų, norinčių įvaikinti vaikus, ir Galimų įvaikinti vaikų apskaita Lietuvos Respublikoje, įrašymas į Galimų įvaikinti vaikų, Vaikų, atitinkančių specialiuosius kriterijus, bei Asmenų, norinčių įvaikinti vaikus, sąrašus ir išbraukimas iš jų atliekami vadovaujantis 1993 m. gegužės 29 d. Konvencija dėl vaikų apsaugos ir bendradarbiavimo tarptautinio įvaikinimo srityje (toliau – Hagos konvencija) ir kitomis Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis, 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas), Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu, Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksu, Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymu.

II SKYRIUS GALIMŲ ĮVAIKINTI VAIKŲ APSKAITA

3. Vaikas į Galimų įvaikinti vaikų sąrašą įrašomas, jei nustatoma nors viena iš toliau nurodytų sąlygų:

3.1. vaiko tėvai arba turėtas vienintelis iš tėvų yra mirę (-ęs);

3.2. vaiko tėvai arba turėtas vienintelis iš tėvų teismo paskelbti mirusiais (-iu);

3.3. vaiko tėvai nežinomi;

3.4. vaiko tėvams arba turimam vieninteliui iš tėvų neterminuotai apribota tėvų valdžia;

3.5. vaiko tėvai arba turimas vienintelis iš tėvų duoda teismo patvirtintą rašytinį sutikimą, kad vaikas būtų įvaikintas;

3.6. vaiko nepilnamečių ar neveiksnių šeimos santykių srityje (santuokos sudarymas, asmens gebėjimas įgyvendinti tėvų valdžią – auklėti ir prižiūrėti savo vaikus, įvaikinti) tėvų tėvai arba globėjai (rūpintojai) duoda teismo patvirtintą rašytinį sutikimą, kad vaikas būtų įvaikintas;

3.7. vaiko ribotai veiksnių šeimos santykių srityje tėvai ir jų rūpintojai duoda teismo patvirtintą rašytinį sutikimą, kad vaikas būtų įvaikintas. Jeigu rūpintojas sutikimo neduoda, ribotai veiksnus šeimos santykių srityje asmens prašymu jo rašytinį sutikimą įvaikinti gali patvirtinti teismas;

3.8. vaiko, kuriam nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje, globėjas (rūpintojas) duoda teismo patvirtintą rašytinį sutikimą, kad vaikas būtų įvaikintas;

3.9. Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių numatytais atvejais užsienio valstybės, kurios pilietis yra vaikas, kompetentinga institucija, vykdanči funkcijas, numatytas Hagos konvencijoje (toliau – centrinė valdžios institucija), atsiradus bent vienai iš Aprašo 3.1–3.8 papunkčiuose nurodytų įrašymo į Galimų įvaikinti vaikų sąrašą sąlygų, duoda sutikimą, kad vaikas būtų įvaikintas.

4. Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos įgaliotas teritorinis skyrius (toliau – Tarnybos teritorinis skyrius) apie savo veiklos teritorijoje esantį vaiką, kuris atitinka nors vieną iš Aprašo 3 punkte nurodytų sąlygų, Tarnybą informuoja ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo nors vienos iš Aprašo 3 punkte nurodytų sąlygų atsiradimo dienos, pateikdamas užpildytą Tarnybos direktoriaus įsakymu tvirtinamą Informacijos apie galimą įvaikinti vaiką formą.

5. Tarnyba, gavusi Aprašo 4 punkte nurodytą informaciją apie vaiką, kuris atitinka nors vieną iš Aprašo 3 punkte nurodytų sąlygų, per 3 darbo dienas nuo informacijos gavimo dienos vaiką įrašo į Galimų įvaikinti vaikų sąrašą.

6. Galimų įvaikinti vaikų sąrašė apie kiekvieną galimą įvaikinti vaiką turi būti nurodyta:

6.1. vaiko įrašymo į Galimų įvaikinti vaikų sąrašą data;

6.2. Tarnybos vaikui suteiktas individualus kodas;

6.3. vaiko vardas ir pavardė;

6.4. vaiko gimimo data;

6.5. vaiko asmens kodas (jeigu turi);

- 6.6. vaiko lytis;
  - 6.7. vaiko faktinė gyvenamoji vieta;
  - 6.8. vaiko įrašymo į Galimų įvaikinti vaikų sąrašą pagrindas;
  - 6.9. duomenys apie vaiko sveikatą (pateikiama sveikatos apsaugos ministro nustatytos formos sveikatos pažymėjimo (forma Nr. 046/a) kopija);
  - 6.10. duomenys apie vaiko poreikius;
  - 6.11. duomenys apie vaiko brolius ir seseris (vardas ir pavardė, gimimo data, faktinė gyvenamoji vieta, atstovas pagal įstatymą (jei turi), ryšiai su galimu įvaikinti vaiku);
  - 6.12. informacija apie vaiko neįgalumą (vaiko neįgalumo lygio nustatymo pažyma) ir specialiuosius poreikius (specialiųjų poreikių nustatymo pažyma);
  - 6.13. kita svarbi informacija, kuri gali turėti įtakos įvaikinant vaiką.
7. Įrašydama vaiką į Galimų įvaikinti vaikų sąrašą, Tarnyba jam suteikia individualų kodą, kurį sudaro penkiaženklis skaičius nuo 00001 didėjančia tvarka (00002, 00003 ir t. t.), priklausantis nuo informacijos apie vaiką gavimo Tarnyboje datos. Išbraukus vaiką iš Galimų įvaikinti vaikų sąrašo, šis kodas kitam vaikui nesuteikiamas.
8. Vaiko, įrašyto į Galimų įvaikinti vaikų sąrašą, bylą formuoja ir saugo Tarnyba Lietuvos Respublikos dokumentų ir archyvų įstatymo nustatyta tvarka. Byloje turi būti:
- 8.1. kompetentingos institucijos išduoto vaiko gimimo faktą patvirtinančio dokumento kopija;
  - 8.2. sveikatos apsaugos ministro nustatytos formos sveikatos pažymėjimo (forma Nr. 046/a) kopija (vaiko iki 1 metų sveikatos pažymėjimas turi būti atnaujinamas kas 6 mėnesius, o vyresnio nei 1 metų – kas 12 mėnesių nuo jo įrašymo į Galimų įvaikinti vaikų sąrašą dienos);
  - 8.3. jeigu vaiko tėvai žinomi, – duomenys apie juos (žinoma informacija apie tėvų gyvenimo būdą, užimtumą, sveikatos būklę, žalingus įpročius, priklausomybes ir kita įvaikinant svarbi informacija, teismo sprendimų dėl tėvų pripažinimo neveiksniais ar ribotai veiksniais šeimos santykių srityje, mirusiais ar nežinia kur esančiais kopijos, kompetentingos institucijos išduoto asmens mirties faktą patvirtinančio dokumento (jeigu yra šios aplinkybės) kopijos;
  - 8.4. vaiko laikino apgyvendinimo akto kopija;
  - 8.5. teismo sprendimo dėl vaiko atskyrimo nuo tėvų (jeigu vaikas buvo atskirtas) kopija;
  - 8.6. teismo sprendimo dėl neterminuoto tėvų valdžios apribojimo (jeigu tėvų valdžia apribota) kopija;
  - 8.7. teismo sprendimo dėl nuolatinės globos (rūpybos) vaikui nustatymo kopija;
  - 8.8. dokumento apie vaikui nuosavybės teise priklausančią turtą ir šio turto administratoriaus paskyrimą kopija;

8.9. teismo patvirtintas įvaikinamo vaiko tėvų rašytinis sutikimas, kad vaikas būtų įvaikintas (jeigu yra);

8.10. teismo patvirtintas įvaikinamo vaiko tėvų arba globėjų (rūpintojų) rašytinis sutikimas, jeigu įvaikinamo vaiko tėvai yra nepilnamečiai ar neveiksnūs šeimos santykių srityje;

8.11. teismo patvirtintas įvaikinamo vaiko tėvų ir jų rūpintojų rašytinis sutikimas, jeigu įvaikinamo vaiko tėvai ribotai veiksnūs šeimos santykių srityje; ribotai veiksnaus šeimos santykių srityje asmens prašymu teismo patvirtintas jo rašytinis sutikimas įvaikinti, jeigu rūpintojas sutikimo neduoda;

8.12. teismo patvirtintas vaiko nuolatinio globėjo (rūpintojo) rašytinis sutikimas, jeigu įvaikinamas vaikas turi paskirtą nuolatinį globėją (rūpintoją) ir šiam vaikui nustatyta globa (rūpyba) šeimoje;

8.13. informacija apie vaiko brolius ir seseris tiek iš motinos, tiek iš tėvo pusės, jeigu jų turi (nepilnamečius, pilnamečius, įvaikintus ir mirusius) (informacija apie jų amžių, gyvenamąją vietą, sveikatos būklę, ar jiems nustatyta globa (rūpyba), ar jie yra įvaikinti);

8.14. užsienio valstybės centrinės valdžios institucijos sutikimas, nurodytas Aprašo 3.9 papunktyje.

9. Vaikas į Galimų įvaikinti vaikų sąrašą neįrašomas, jei gyvena su vienu iš tėvų (įtėvių) ir jį nori įvaikinti jo tėvo (įtėvio) sutuoktinė ar motinos (įmotės) sutuoktinis.

10. Vaikas, Tarnybos direktoriaus sprendimu per 5 darbo dienas nuo nors vienos iš toliau nurodytų aplinkybių paaiškėjimo dienos išbraukiamas iš Galimų įvaikinti vaikų sąrašo, jei:

10.1. įsiteisėja teismo sprendimas įvaikinti vaiką;

10.2. vaikas grąžinamas tėvams;

10.3. neterminuotas tėvų valdžios apribojimas panaikintas arba pakeistas į laikiną valdžios apribojimą;

10.4. vaikas sulaukia pilnametystės arba yra emancipuojamas;

10.5. įsiteisėja teismo nutartis, kuria patvirtintas sutikimo įvaikinti atšaukimas;

10.6. nustačius vaikui nuolatinę globą (rūpybą) šeimoje, vaiko globėjas (rūpintojas) neduoda sutikimo, kad jis būtų įvaikintas.

10.7. vaikas miršta.

III SKYRIUS GALIMŲ ĮVAIKINTI VAIKŲ, ATITINKANČIŲ SPECIALIUOSIUS KRITERIJUS, APSKAITA

11. Siekiant užtikrinti kiekvieno vaiko, nesvarbu, koks jo amžius, kokia sveikatos būklė ar socialinė kilmė, teisę augti šeimoje, užsienio valstybių institucijoms, įgaliotoms veikti vykdant tarptautinį įvaikinimą Lietuvos Respublikoje, leidžiama ieškoti asmenų, pasirengusių įvaikinti vaikus, atitinkančius specialiuosius kriterijus, pagal Tarnybos pateiktą galimų įvaikinti vaikų, atitinkančių specialiuosius kriterijus, sąrašą.

12. Tarpinstitucinė įvaikinimo komisija, nuolatinė penkių narių komisija, pradedant ikiteisminę tarptautinio įvaikinimo procedūrą, peržiūri, ar vaikui suteikta būtinoji pagalba ir paslaugos, pateikia Tarnybai rekomendaciją dėl tarptautinio įvaikinimo atitikties geriausiems vaiko interesams.

13. Į Galimų įvaikinti vaikų, atitinkančių specialiuosius kriterijus, sąrašą vaikas įtraukiamas, jei, vaiką siūlant įvaikinti, per šešis mėnesius nuo jo įrašymo į Galimų įvaikinti vaikų sąrašą dienos neatsirado asmenų, įrašytų į Norinčių įvaikinti Lietuvos Respublikos piliečių, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, sąrašą, galinčių įvaikinti ar globoti vaiką (rūpintis vaiku), taip pat jei vaiko atstovas pagal įstatymą ir Tarpinstitucinė įvaikinimo komisija pritarė, kad tarptautinis įvaikinimas atitinka geriausius vaiko interesus, ir jei vaikas atitinka nors vieną iš toliau nurodytų kriterijų:

13.1. turi sunkiai išgydomų ar nepagydomų sveikatos sutrikimų, kuriuos patvirtina asmens sveikatos priežiūros įstaigos išduotos medicininės pažymos;

13.2. vyresnis nei 7 metų;

13.3. kartu siūloma įvaikinti ne mažiau nei tris brolius / seseris;

13.4. artimai bendrauja ar palaiko ryšius su broliais ir seserimis, nesutinkančiais arba negalinčiais būti įvaikintais kartu.

14. Nustačius, kad galimas įvaikinti vaikas atitinka nors vieną iš Aprašo 13 punkte nurodytų kriterijų, Tarnybos direktorius per 5 darbo dienas nuo Tarpinstitucinės įvaikinimo komisijos rekomendacijos dėl tarptautinio įvaikinimo atitikties geriausiems vaiko interesams gavimo dienos priima sprendimą įrašyti jį į Galimų įvaikinti vaikų, atitinkančių specialiuosius kriterijus, sąrašą ir, atsižvelgdamas į šio sprendimo priėmimo datą, eilės tvarka suteikia vaikui galimo įvaikinti vaiko, atitinkančio specialiuosius kriterijus, individualų kodą, kurį sudaro raidė (M – mergaitė, B – berniukas, G – kartu siūloma įvaikinti ne mažiau nei tris brolius / seseris) ir skaičius didėjančia seka (M1, M2, M3 ir t. t.). Išbraukus vaiką iš Galimų įvaikinti vaikų, atitinkančių specialiuosius kriterijus, sąrašo, šis kodas kitam vaikui nesuteikiamas.

15. Vaiko, įrašyto į Galimų įvaikinti vaikų, atitinkančių specialiuosius kriterijus, sąrašą, bylą formuoja ir saugo Tarnyba Lietuvos Respublikos dokumentų ir archyvų įstatymo nustatyta tvarka. Byloje turi būti nurodyta:

- 15.1. galimo įvaikinti vaiko kodas, suteiktas įrašant jį į Galimų įvaikinti vaikų sąrašą;
  - 15.2. vaiko įrašymo į Galimų įvaikinti vaikų, turinčių specialiųjų poreikių, sąrašą data;
  - 15.3. vaiko vardas ir pavardė;
  - 15.4. vaiko lytis;
  - 15.5. vaiko gimimo data;
  - 15.6. duomenys apie vaiko sveikatą (sveikatos apsaugos ministro nustatytos formos sveikatos pažymėjimo (forma Nr. 046/a) kopija);
  - 15.7. duomenys apie vaiko poreikius.
16. Galimas įvaikinti vaikas, atitinkantis specialiuosius kriterijus, Tarnybos direktoriaus sprendimu per 5 darbo dienas nuo nors vienos iš toliau nurodytų aplinkybių paaiškėjimo dienos išbraukiamas iš Galimų įvaikinti vaikų, atitinkančių specialiuosius kriterijus, sąrašo, jei:
- 16.1. yra bent viena Aprašo 10 punkte nurodyta aplinkybė;
  - 16.2. Tarnyba arba vaiko atstovas pagal įstatymą pateikia motyvuotą išvadą, kad vaiko įvaikinimas dėl jo amžiaus, sveikatos būklės ar kitų priežasčių neatitinka geriausių jo interesų;
  - 16.3. gebantis išreikšti savo nuomonę vaikas atsisako būti įvaikintas.

IV SKYRIUS **ASMENŲ, NORINČIŲ ĮVAIKINTI VAIKUS, APSKAITA**

PIRMASIS SKIRSNIS **LIETUVOS RESPUBLIKOS PILIEČIŲ, UŽSIENIO VALSTYBĖS PILIEČIŲ IR ASMENŲ** **BE PILIETYBĖS, KURIŲ NUOLATINĖ GYVENAMOJI VIETA YRA LIETUVOS** **RESPUBLIKOJE, PASIRENGIMO ĮVAIKINTI VAIKĄ PRADINIS ĮVERTINIMAS**

17. Lietuvos Respublikos piliečiai, užsienio valstybės piliečiai ir asmenys be pilietybės, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, norintys įvaikinti Lietuvos Respublikoje nuolat gyvenantį vaiką, savo gyvenamosios vietos savivaldybės administracijai arba Tarnybos teritoriniam skyriui pateikia šiuos dokumentus:

- 17.1. prašymą įvaikinti vaiką (-us), kuriame nurodomi duomenys apie asmenį (-enis), norintį (-čius) įvaikinti vaiką: vardas, pavardė, asmens kodas (jei turi), gimimo data ir vieta, gyvenamoji vieta, darbovietė, šeiminei padėtis, kartu su norinčiu įvaikinti asmeniu gyvenančių asmenų vardai ir pavardės, gimimo datos, giminystės ryšiai, pageidaujamų įvaikinti vaikų skaičius, amžius, lytis, sveikatos būklė, įvaikinimo motyvai;

17.2. sveikatos apsaugos ministro nustatytos formos sveikatos pažymėjimo (forma Nr. 046/a) kopiją;

17.3. rašytinį sutuoktinio sutikimą įvaikinti, jei vaiką nori įvaikinti vienas iš sutuoktinių;

17.4. rašytinį kito sutuoktinio ir jo rūpintojo sutikimą įvaikinti, jeigu kitas sutuoktinis ribotai veiksnius šeimos santykių srityje; teismo patvirtintą ribotai veiksnaus šeimos santykių srityje sutuoktinio rašytinį sutikimą, jeigu sutuoktinio rūpintojas sutikimo įvaikinti neduoda;

17.5. užsienio valstybės pilietis ar asmuo be pilietybės, kurio nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, – užsienio valstybės, kurios pilietis jis yra, ir / ar paskutinės jo gyvenamosios vietos valstybės, kurioje jis gyveno iki atvykimo į Lietuvą, kompetentingos institucijos išduotas pažymas apie teistumą ir patraukimą administracinę atsakomybę toje užsienio valstybėje.

18. Dokumentai, nurodyti Aprašo 17.2–17.5 papunkčiuose, turi būti išduoti likus ne daugiau kaip 12 mėnesių iki prašymo įvaikinti pateikimo dienos.

19. Jei norintis (-ys) įvaikinti asmuo (-enys) Aprašo 17 punkte nurodytus dokumentus pateikia savivaldybės administracijai, savivaldybės administracija ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo šių dokumentų gavimo dienos persiunčia juos Tarnybos teritoriniam skyriui pradiniam įvertinimui atlikti.

20. Tarnybos teritorinis skyrius, gavęs norinčio įvaikinti asmens prašymą, iš registrų ir valstybės informacinių sistemų surenka:

20.1. dokumentus, įrodančius asmens santuoką, jeigu asmuo susituokęs, ištuoką, jeigu asmuo išsituokęs, sutuoktinio mirtį, jeigu asmuo yra našlys (našlė);

20.2. dokumentus, įrodančius santuokos pripažinimą negaliojančia;

20.3. dokumentus, įrodančius sutuoktinių gyvenimą skyrium, jeigu yra teismo sprendimas dėl sutuoktinių gyvenimo skyrium;

20.4. dokumentus, įrodančius, kad sutuoktinis paskelbtas nežinia kur esančiu, jeigu yra teismo sprendimas dėl asmens pripažinimo nežinia kur esančiu;

20.5. dokumentus, įrodančius, kad sutuoktinis pripažintas neveiksniu šeimos santykių srityje, jeigu yra teismo sprendimas dėl asmens pripažinimo neveiksniu šeimos santykių srityje;

20.6. duomenis iš Informatikos ir ryšių departamento prie Vidaus reikalų ministerijos apie Lietuvos Respublikos piliečių, užsienio valstybės piliečių ir asmenų be pilietybės, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, bei faktiškai su jais gyvenančių asmenų teistumą; duomenis iš Administracinių nusižengimų registro apie Lietuvos Respublikos piliečių, užsienio valstybės piliečių ir asmenų be pilietybės, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos

Respublikoje, bei faktiškai su jais gyvenančių asmenų patraukimą (nepatraukimą) administracinėn atsakomybėn.

21. Tarnybos teritorinis skyrius, gavęs Aprašo 17 ir 20 punktuose nurodytus dokumentus, per 20 darbo dienų nuo asmens prašymo įvaikinti pateikimo dienos priima sprendimą dėl pradinio asmens įvertinimo. Jei nustatomas bent vienas iš Civilinio kodekso 3.210 straipsnio 4 dalyje nurodytų pagrindų, išskyrus atvejus, kai asmuo nuteistas už kitas nusikalstamas veikas ir dėl teisės įvaikinti sprendžia teismas, įvertinės padarytos nusikalstamos (nusikalstamų) veikos (veikų) pobūdį, pavojingumą ir atsižvelgęs į vaiko interesus, arba kai asmuo serga Kontraindikacijų sąraše nurodytomis ligomis, dėl kurių jis negalėtų įvaikinti vaiko, priimamas neigiamas sprendimas dėl pradinio asmens įvertinimo ir šis asmuo per 3 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos apie tai informuojamas raštu.

22. Tarnybos teritorinis skyrius, priėmęs teigiamą sprendimą dėl Lietuvos Respublikos piliečių, užsienio valstybės piliečių ir asmenų be pilietybės, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, pradinio įvertinimo, nedelsdamas, bet ne vėliau nei per 1 darbo dieną nuo šio sprendimo priėmimo dienos kreipiasi į globos centrą, kur Tarnybos atestuoti asmenys, kuriems suteikta teisė vykdyti asmenų, siekiančių globoti (rūpinti) ar įvaikinti vaiką, pasirengimo patikrinimą, vesti mokymus, rengti išvadą dėl pasirengimo globoti (rūpinti) ar įvaikinti vaiką ir teikti tęstines paslaugas vaiką įvaikinus ar jam nustačius globą (rūpybą) šeimoje (toliau – Tarnybos atestuoti asmenys), veda tėvių mokymus pagal Tarnybos direktoriaus įsakymu tvirtinamą Globėjų (rūpintojų), budinčių globotojų, tėvių, bendruomeninių vaikų globos namų darbuotojų mokymo ir konsultavimo programą, skirtus pasirengti įvaikinti vaiką (toliau – Mokymai), ir vertina jų pasirengimą įvaikinti vaiką bei raštu informuoja asmenį (-enis), norintį (-čius) įvaikinti vaiką, apie priimtą sprendimą.

23. Mokymai neprivalomi asmenims, norintiems įvaikinti sutuoktinio vaiką, jau įvaikinusiems vaiką (-us), bei globėjams (rūpintojams), dalyvavusiems Mokymuose.

24. Asmenims pakartotinai dalyvauti Mokymuose nereikia, jei rengiama atnaujinta išvada dėl pasirengimo įvaikinti vaiką.

25. Pasibaigus Mokymams, Tarnybos atestuoti asmenys parengia teigiamą arba neigiamą išvadą dėl pasirengimo įvaikinti vaiką. Parengus neigiamą išvadą dėl pasirengimo įvaikinti vaiką, įvaikinimo procedūra nepradedama.

26. Išnykus priežastims, dėl kurių buvo parengta neigiama išvada dėl pasirengimo įvaikinti vaiką, norintis (-ys) įvaikinti asmuo (-enys) gali pakartotinai kreiptis į globos centrą dėl pasirengimo įvaikinti vaiką patikrinimo.

27. Išvada dėl pasirengimo įvaikinti vaiką galioja 24 mėnesius nuo jos parengimo dienos.

ANTRASIS SKIRSNIS

IRAŠYMAS Į NORINČIŲ ĮVAIKINTI ASMENŲ APSKAITĄ IR IŠBRAUKIMAS IŠ JOS

28. Norintys įvaikinti asmenys, baigę Mokymus ir gavę teigiamą išvadą dėl pasirengimo įvaikinti vaiką, atsižvelgiant į jų pilietybę (-es) bei nuolatinę gyvenamąją vietą, įrašomi į:

28.1. Norinčių įvaikinti Lietuvos Respublikos piliečių, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, sąrašą;

28.2. Norinčių įvaikinti asmenų, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, užsienio valstybės piliečių ir asmenų be pilietybės, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, sąrašą.

29. Į Norinčių įvaikinti Lietuvos Respublikos piliečių, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, sąrašą įrašomi:

29.1. Lietuvos Respublikos piliečiai, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje;

29.2. sutuoktiniai, kurių vienas yra Lietuvos Respublikos pilietis, o kitas – užsienio valstybės pilietis ir kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje.

30. Tarnyba, gavusi teigiamą išvadą dėl pasirengimo įvaikinti vaiką, per 3 darbo dienas nuo išvados gavimo dienos priima sprendimą įrašyti norinčius įvaikinti asmenis ar jų neįrašyti į Norinčių įvaikinti Lietuvos Respublikos piliečių, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, sąrašą arba Norinčių įvaikinti asmenų, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, užsienio valstybės piliečių ir asmenų be pilietybės, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, sąrašą.

31. Asmuo (-enys) į Norinčių įvaikinti Lietuvos Respublikos piliečių, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, sąrašą įrašomi eilės tvarka pagal išvados dėl pasirengimo įvaikinti vaiką gavimo Tarnyboje datą. Tarnyba, tą pačią darbo dieną gavusi teigiamas išvadas dėl kelių Lietuvos Respublikos piliečių, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, pasirengimo įvaikinti vaiką, įrašo juos į Norinčių įvaikinti Lietuvos Respublikos piliečių, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, sąrašą eilės tvarka pagal Tarnybos teritoriniame skyriuje arba savivaldybėje gauto asmens (-enų) prašymo įvaikinti vaiką registracijos datą.

32. Tarnyba priima sprendimą neįrašyti asmenų į Norinčių įvaikinti Lietuvos Respublikos piliečių, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, sąrašą, jei paaiškėja bent viena iš Civilinio kodekso 3.210 straipsnio 4 dalyje nurodytų aplinkybių, išskyrus atvejus, kai asmuo nuteistas už kitą (-as) nusikalstamą (-as) veiką (-as) ir dėl teisės įvaikinti sprendžia teismas, įvertinęs padarytos (-ų) nusikalstamos (-ų) veikos (-ų) pobūdį, pavojingumą ir atsižvelgęs į vaiko interesus.

33. Tarnyba asmenims, įrašytiems į Norinčių įvaikinti Lietuvos Respublikos piliečių, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, sąrašą, suteikia individualius kodus, kuriuos sudaro penkiaženklis skaičius nuo 00001 didėjančia seka (00002, 00003 ir t. t.). Išbraukus asmenį iš Norinčių įvaikinti Lietuvos Respublikos piliečių, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, sąrašo, šis kodas kitam asmeniui nesuteikiamas.

34. Asmuo į Norinčių įvaikinti Lietuvos Respublikos piliečių, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, sąrašą neįrašomas, jei jis:

34.1. nori įvaikinti sutuoktinio vaiką;

34.2. yra vaiko giminaitis.

35. Tarnyba, gavusi asmens (-enų), įrašyto (-ų) į norinčių įvaikinti asmenų apskaitą, nemotyvuotą atsisakymą įvaikinti Tarnybos pasiūlytą vaiką, turi teisę norinčių įvaikinti Lietuvos Respublikos piliečių, užsieniečių ir asmenų be pilietybės, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, globos centrui pateikti motyvuotą prašymą dėl pakartotinio pasirengimo įvaikinti vaiką patikrinimo.

36. Pakartotinai tikrinant norinčių įvaikinti Lietuvos Respublikos piliečių, užsienio valstybės piliečių ir asmenų be pilietybės, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, pasirengimą įvaikinti vaiką, pasiūlymai įvaikinti jiems neteikiami. Šie asmenys iš norinčių įvaikinti asmenų apskaitos nešalinami.

37. Asmuo (-enys) iš Norinčių įvaikinti Lietuvos Respublikos piliečių, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, sąrašo Tarnybos direktoriaus sprendimu per 3 darbo dienas nuo toliau nurodytų aplinkybių atsiradimo dienos išbraukiamas (-i), jei:

37.1. jis (jie) per 6 mėnesius nuo jo (jų) globojamo (rūpinamo) vaiko įrašymo į Galimų įvaikinti vaikų sąrašą nesikreipia į teismą dėl šio vaiko įvaikinimo;

37.2. per 2 mėnesius nuo išvados dėl pasirengimo įvaikinti vaiką galiojimo pabaigos Tarnybai nepateikiama atnaujinta išvada;

37.3. Tarnybos atestuoti asmenys pateikia neigiamą atnaujintą išvadą dėl pasirengimo įvaikinti vaiką;

37.4. Tarnybos atestuoti asmenys, atlikę pakartotinį pasirengimo įvaikinti vaiką patikrinimą, pateikia neigiamą išvadą dėl pasirengimo įvaikinti vaiką;

37.5. jis (jie) pateikia rašytinį prašymą išbraukti iš norinčių įvaikinti asmenų apskaitos.

38. Į Norinčių įvaikinti asmenų, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, užsienio valstybės piliečių ir asmenų be pilietybės, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, sąrašą įrašomi:

38.1. Lietuvos Respublikos piliečiai, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje;

38.2. sutuoktiniai, kurių vienas yra Lietuvos Respublikos pilietis, o kitas – užsienio valstybės pilietis ir kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje;

38.3. užsienio valstybės piliečiai ir asmenys be pilietybės, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje;

38.4. užsienio valstybės piliečiai, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje. Užsienio valstybės piliečiai, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, į šį sąrašą įrašomi tik dėl konkretaus (-čių) vaiko (-ų), atitinkančio specialiuosius kriterijus, įvaikinimo.

39. Užsienio centrinė valdžios institucija arba priimančiosios valstybės kompetentingos institucijos akredituota ne pelno siekianti institucija, įgaliota veikti Lietuvos Respublikoje pagal Hagos konvencijos 12 straipsnį (toliau – įgaliota institucija), atstovaujanti asmenims, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje ir kurie nori įvaikinti Lietuvos Respublikoje nuolat gyvenantį vaiką, pateikia Tarnybai informacinio pobūdžio raštą, kuriame pateikia informaciją apie asmens (-enų) tapatybę, kilmę, gebėjimą auklėti vaiką, šeimos istoriją, socialinę aplinką, įvaikinimo priežastis.

40. Užsienio centrinė valdžios institucija arba įgaliota institucija informacinio pobūdžio rašte pateikia ir užsienio valstybės kompetentingos institucijos atliktą asmenų, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, pasirengimo įvaikinti vaiką įvertinimą, kriterijus norimam vaikui (-ams) įvaikinti (vaikų skaičius, amžius, lytis, sveikatos būklė), taip pat ji pateikia Tarnybai pagal Hagos konvenciją bei šių asmenų gyvenamosios vietos valstybės teisės aktų reikalavimus įformintus dokumentus:

40.1. prašymą įvaikinti vaiką, kuriame nurodomi duomenys apie asmenį (-enis), norintį (-čius) įvaikinti vaiką: vardas, pavardė, asmens kodas (jei turi), gimimo data ir vieta, gyvenamoji vieta, darbovietė, šeiminei padėtis, kartu su norinčiu įvaikinti asmeniu gyvenančių asmenų vardai ir pavardės, gimimo datos, giminystės ryšiai, pageidaujamų įvaikinti vaikų skaičius, amžius, lytis, sveikatos būklė, įvaikinimo motyvai;

40.2. valstybėje, kurioje jie gyvena, nustatyta tvarka parengtą išvadą dėl pasirengimo įvaikinti vaiką, kurią sudaro duomenys apie šeimą, socialinę aplinką, gebėjimus auklėti vaiką ir įvaikinimo priežastis;

40.3. asmens tapatybę patvirtinančių dokumentų kopijas;

40.4. sveikatos patikrinimo medicininių pažymų kopijas, kuriose nurodyti norinčių įvaikinti asmenų sveikatos sutrikimai turi būti pažymėti kodais pagal Tarptautinės statistinės ligų ir sveikatos sutrikimų klasifikacijos dešimtąjį pataisytą ir papildytą leidimą, Australijos modifikacijos sisteminį ligų sąrašą (TLK-10);

40.5. užsienio valstybės kompetentingos institucijos pažymų apie norinčių įvaikinti asmenų teistumą ir patraukimą administracinę atsakomybę kopijas;

40.6. norinčių įvaikinti asmenų gimimo faktą patvirtinančių dokumentų, išduotų kompetentingų institucijų, kopijas;

40.7. kompetentingos institucijos išduoto dokumento, patvirtinančio santuokos sudarymą (santuokos nutraukimą), kopiją; jei sutuoktinis miręs, mirties faktą patvirtinančio kompetentingos institucijos išduoto dokumento kopiją;

40.8. priimančiosios valstybės kompetentingos institucijos išduoto leidimo įvaikinti kopiją;

40.9. norinčių įvaikinti asmenų įgaliojimo įgaliotai institucijai jiems atstovauti kopiją.

41. Aprašo 40.2, 40.4–40.5 papunkčiuose nurodyti dokumentai užsienio valstybės kompetentingų institucijų turi būti išduoti likus ne daugiau kaip 12 mėnesių iki dokumentų gavimo Tarnyboje dienos.

42. Tarnyba, gavusi iš užsienio centrinės valdžios institucijos arba įgaliotos institucijos informacinio pobūdžio raštą ir dokumentus, nurodytus Aprašo 40 punkte, per 3 darbo dienas nuo paskutinio dokumento gavimo dienos įvertina juos, priima sprendimą įrašyti asmenis, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, ar jų neįrašyti į Norinčių įvaikinti asmenų, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, užsienio valstybės piliečių ir asmenų be pilietybės, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, sąrašą eilės tvarka pagal informacinio rašto gavimo datą ir apie tai raštu informuoja centrinę valdžios instituciją arba įgaliotą instituciją.

43. Jei Tarnybai pateikiami ne visi būtini dokumentai, nustatomas ne ilgesnis kaip 2 mėnesių terminas trūkstamiems dokumentams pateikti.

44. Išnagrinėjusi visą pateiktą informaciją, Tarnyba priima sprendimą neįrašyti norinčių įvaikinti asmenų į Norinčių įvaikinti asmenų, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio

valstybėje, užsienio valstybės piliečių ir asmenų be pilietybės, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, sąrašą, jei:

44.1. paaiškėja bent viena iš Civilinio kodekso 3.210 straipsnio 4 dalyje nurodytų aplinkybių, išskyrus atvejus, kai asmuo nuteistas už kitą (-as) nusikalstamą (-as) veiką (-as) ir dėl teisės įvaikinti sprendžia teismas, įvertinęs padarytos (-ų) nusikalstamos (-ų) veikos (-ų) pobūdį, pavojingumą ir atsižvelgęs į vaiko interesus;

44.2. per 2 mėnesius nepateikti visi dokumentai, nurodyti Aprašo 40 punkte.

45. Tarnyba asmenims, įrašytiems į Norinčių įvaikinti asmenų, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, užsienio valstybės piliečių ir asmenų be pilietybės, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, sąrašą, suteikia individualius kodus, kuriuos sudaro penkiaženklis skaičius nuo 00001 didėjančia seka (00002, 00003 ir t. t.). Išbraukus asmenį iš Norinčių įvaikinti asmenų, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, užsienio valstybės piliečių ir asmenų be pilietybės, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, sąrašo, šis kodas kitam asmeniui nesuteikiamas.

46. Asmuo (-enys) į Norinčių įvaikinti asmenų, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, užsienio valstybės piliečių ir asmenų be pilietybės, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, sąrašą neįrašomas, jei jis:

46.1. nori įvaikinti sutuoktinio vaiką;

46.2. yra vaiko giminaitis.

47. Jei vaiką, atitinkantį specialiuosius kriterijus, pageidauja įvaikinti Norinčių įvaikinti asmenų, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, užsienio valstybės piliečių ir asmenų be pilietybės, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, sąraše nesantys asmenys, įgaliota institucija per 2 mėnesius nuo siūlymo įvaikinti vaiką, atitinkantį specialiuosius kriterijus, sustabdymo dienos pateikia Tarnybai Aprašo 40 punkte nurodytus dokumentus.

48. Tarnyba, gavusi Aprašo 40 punkte nurodytus asmenų, pageidaujančių įvaikinti konkretų vaiką, atitinkantį specialiuosius kriterijus, dokumentus, per 3 darbo dienas nuo jų gavimo dienos priima sprendimą dėl asmenų įrašymo / neįrašymo į Norinčių įvaikinti asmenų, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, užsienio valstybės piliečių ir asmenų be pilietybės, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, sąrašą. Jei pateikti ne visi būtini dokumentai, trūkstamus dokumentus prašoma pateikti ne vėliau kaip per 2 mėnesius.

49. Nepateikus trūkstamų dokumentų per nustatytą terminą, Tarnyba priima sprendimą neįrašyti pageidaujančių įvaikinti asmenų į Norinčių įvaikinti asmenų, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, užsienio valstybės piliečių ir asmenų be pilietybės, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, sąrašą.

50. Asmuo (-enys) iš Norinčių įvaikinti asmenų, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, užsienio valstybės piliečių ir asmenų be pilietybės, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, sąrašo išbraukiamas (-i), jei:

50.1. pasibaigia priimančiosios valstybės kompetentingos institucijos išduoto leidimo įvaikinti galiojimas;

50.2. jis (jie) yra įrašytas (-i) į Norinčių įvaikinti asmenų, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, užsienio valstybės piliečių ir asmenų be pilietybės, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, sąrašą dėl konkretaus vaiko ir atsisako jį įvaikinti. Jeigu asmuo (-enys), įrašytas (-i) į Norinčių įvaikinti asmenų, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, užsienio valstybės piliečių ir asmenų be pilietybės, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, sąrašą dėl konkretaus vaiko, atitinkančio specialiuosius kriterijus, įvaikinimo, negali tęsti įvaikinimo procedūros dėl priežasčių, susijusių su vaiku (vaiko negalima įvaikinti ar jis atsisako būti įvaikintas), jo (jų) motyvuotu rašytiniu prašymu jis (jie) paliekamas (-i) Norinčių įvaikinti asmenų, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, užsienio valstybės piliečių ir asmenų be pilietybės, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, sąrašė;

50.3. asmuo (-enys), atlikus pakartotinį pasirengimo įvaikinti vaiką patikrinimą, įvertinamas (-i) neigiamai.

51. Tarnyba turi teisę pateikti asmenims, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje, atstovaujančiai užsienio centrinei valdžios institucijai motyvuotą prašymą dėl Aprašo 40.1–40.2 ir 40.4–40.5 papunkčiuose nurodytų dokumentų patikslinimo.

52. Jeigu asmenų, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienio valstybėje ir kurie nori įvaikinti nuolat Lietuvos Respublikoje gyvenantį vaiką, prašymas įvaikinti pateikiamas užsienio kalba, jie turi pridėti ir prašymo vertimą į lietuvių kalbą. Visi Tarnybai pateikiami dokumentai turi būti legalizuoti ir patvirtinti Dokumentų legalizavimo ir tvirtinimo pažyma (*Apostille*) tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. spalio 30 d. nutarimu Nr. 1079 „Dėl dokumentų legalizavimo ir tvirtinimo pažyma (*Apostille*) tvarkos aprašo patvirtinimo“, nustatyta tvarka.

V SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

53. Apraše nurodytų institucijų renkami asmens duomenys tvarkomi vadovaujantis 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2016/679 dėl fizinių

asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas (OL 2016 L 119, p. 1) ir Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymu.

54. Savivaldybių administracijų, globos centro, Tarnybos teritorinių skyrių surinkti asmens duomenys saugomi Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatyme nustatytais terminais.

Lietuvos Respublikos
Socialinės apsaugos ir darbo ministras

Linas Kukuraitis

Teisės skyriaus patarėja

Gintarė Bertauskienė

2018-09-27

Asmenų priėmimo ir
dokumentų valdymo skyriaus
stilistė

Angelė Rukšėnienė

2018-09-27